RAPORT DE EXPERTIZĂ

La proiectul Proiectul de lege privind efectuarea decontărilor în numerar

Tipul actului vizat de proiect:

Înregistrat cu nr.

Domeniul:

din:

I. EVALUAREA GENERALĂ

1. Autor al actului normativ este președintele Republicii Moldova , autor nemijlocit - Ministerul Finanţelor

2. Categoria actului normativ propus: Lege organică , ceea ce corespunde/nu corespunde art.72 din Constituţie şi Legii 100/2017 privind actele normative.

Expertul nu are obiecţii la categoria actului

3. Scopul promovării proiectului

Potrivit notei informative, proiectul de lege „urmărește instituirea unui cadru normativ care să reglementeze normele de efectuare a tranzacțiilor în numerar și să ofere posibilitatea de a pune în aplicare măsuri efective și proporționate în vederea diminuării riscurilor de comitere a încălcărilor cu utilizarea numerarului”. Totodată, din notă derivă că scopul proiectului este dezvoltarea economică, creșterea transparenței și securității, sporirea posibilităților de monitorizare și combatere a evaziunii fiscale, combaterea factorului negativ de generare a concurenței neloiale.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune adoptarea unei legi integrale care să reglementeze efectuarea decontărilor în numerar și prin care se consacră cu titlu de regulă generală că operațiunile de încasări și plăți se efectuează prin transfer. Pentru comiterea încălcărilor sunt prescrise amenzi, iar aplicarea amenzilor, precum și realizarea controlului respectării prevederilor proiectului va fi în sarcina Serviciului Fiscal de Stat. În același timp, sunt abrogate norme corespondente ce se referă la limitarea circulației numerarului și tragerea la răspundere juridică din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi și Codul contravențional.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

4. Respectarea transparenței decizionale

În vederea asigurării transparenței în procesul decizional, proiectul supus expertizei a fost plasat pentru consultare publică pe pagina web oficială a Ministerului Finanțelor, pe portalul guvernamental www.particip.gov.md, precum și pe pagina web a Parlamentului, fiind asigurat accesul părților interesate la proiect pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia. Autorul a asigurat informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect.

Prin urmare, au fost respectate prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

Etapele transparenței procesului decizional nu au fost respectate

Termenele de plasare și consultare a proiectului au fost respectate

Sinteza recomandărilor pe pagina web a autorului a fost plasata

II. FUNDAMENTAREA PROIECTULUI

5. Structura notei informative

Nota informativă respectă structura prevăzută de anexa nr. 1 a Legii nr. 100/2017 și include secțiunile prevăzute de aceasta.

Nota informativă corespunde structurii

6. Suficienţa argumentării.

Nota informativă descrie condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite, redând în acest sens principalele prevederi, elementele noi, precum și modul de încorporare a proiectului în cadrul normativ în vigoare.

Totuși, având în vedere completarea cadrului normativ național cu o lege nouă integrală, ce vizează activitatea unui cerc larg de persoane fizice și juridice, este recomandabil ca informațiile din nota informativă să fie mai detaliate și consistente. O abordare superficială a datelor și analizelor expuse în nota informativă nu permite de a utiliza aceste date în procesul de implementare a actului normativ în cazul necesității aflării intenției de reglementare a legiuitorului sau deslușirea sensului unor norme sau interpretarea unor dispoziții cu sens ambivalent etc. Astfel, nota informativă nu trebuie să reprezinte doar o formalitate în procesul de elaborare și promovare a actului normativ, dar să constituie o sursă de informație consistentă, veridică și suficientă. În acest context, sunt relevante reperele și informațiile din Sinteză, urmând a avea în vedere normele în privința cărora s-au exprimat cele mai multe neînțelegeri și explicațiile oferite de autor.

Totodată, se impune explicarea limitării plăților în numerar între persoanele fizice care nu practică activitate de întreprinzător prin prisma scopului proiectului menționat în notă. Or, nu este facil de înțeles cum obligarea realizării transmiterii banilor prin transfer va susține efortul statului de a combate evaziunea fiscală. Actualmente persoanele ce comit evaziune fiscală, includ un preț „oficial” în contract și se înțeleg asupra unui preț „real” care se transmite de facto. Se pare că proiectul nu va sparge această schemă nicidecum, mai ales că economiile multor persoane fizice sunt în valută (euro și dolari), tranzacțiile, de asemenea, realizându-se în valută, iar cheltuielile legate de convertirea valutei în monedă națională și cele ocazionate de transfer sunt repugnante.

Prin urmare, se recomandă completarea notei informative cu date suplimentare la toate compartimentele.

Argumentarea nu e suficientă

7. Compatibilitatea cu legislaţia comunitară şi alte standarde internaţionale.

În nota informativă, la compartimentul nr. 10, se menționează că, potrivit analizei Centrului de Armonizare a Legislației, proiectul nu are ca scop armonizarea legislației naționale la cea a Uniunii Europene.

Nota / proiectul nu conţine referinţe la acquis-ul comunitar

Nota / proiectul nu conţine referinţe la alte standarde internaţionale relevante

8. Fundamentarea economico-financiară.

Având în vedere natura relațiilor sociale reglementate prin proiect, se atestă că pentru implementarea acestuia nu sunt necesare mijloace suplimentare de la bugetul de stat, fapt confirmat și de informațiile expuse în nota informativă.

Potrivit compartimentului 5 al notei informative, „Implementarea proiectului de lege nu implică cheltuieli financiare și alocarea de mijloace financiare din contul bugetului de stat”.

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare

Nota informativă nu conține fundamentarea economico-financiară

9. Analiza impactului de reglementare.

Dosarul proiectului conține analiza impactului de reglementare, care conține o analiza detaliată și comprehensivă, efectuată în conformitate cu prevederile Metodologiei de analiză a impactului în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 23/2019.

Cu titlu de concluzie, autorii Analizei impactului de reglementare au expus un set de beneficii și au recomandat opțiunea de adoptare a proiectului.

Analiza impactului de reglementare a proiectului nu este necesară

Analiza impactului de reglementare a proiectului este suficient argumentată/documentată

10. Analiza ex-ante.

În lumina prevederilor art. 25 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, pentru proiectul de lege supus expertizei nu este necesară realizarea analizei ex-ante, fiind relevantă doar efectuarea analizei impactului de reglementare, care a fost investigată la compartimentul anterior al prezentului Raport.

Analiza ex-ante a proiectului nu este necesară

Analiza ex-ante a proiectului nu este suficient argumentată/documentată

III. EVALUAREA DE FOND

11. Stabilirea şi promovarea unor interese / beneficii.

Prin proiect se urmărește interesul public, susținut și promovat de Ministerul Finanțelor, Guvern și Parlament, de a limita circulația numerarului și de a crește numărul tranzacțiilor prin intermediul prestatorilor de servicii de plată, ceea ce va spori capacitățile statului de a preveni evaziunea fiscală, de a preveni și combate spălarea banilor, de a monitoriza circulația banilor. Deși, urmare a implementării proiectului, va crește cererea de servicii ale prestatorilor de servicii de plată, totuși nu se observă ca aceștia să fie beneficiarii finali ai proiectului sau să fie promovate în special interesele economice ale acestora.

Proiectul promovează interese, beneficii

Promovarea intereselor/beneficiilor se face cu respectarea interesului public

12. Prejudicii aduse prin aplicarea actului.

Implementarea proiectului poate cauza cheltuieli mai mari pentru persoanele vizate în legătură cu efectuarea tranzacțiilor prin intermediul prestatorilor de servicii de plată. În special, acest aspect se observă în cazul persoanelor fizice. Deși prin proiect se limitează comisionul de transfer și cel de retragere a banilor în numerar, la valoarea de 0,1% din volumul tranzacției, totuși prestatorii de servicii de plată vor fi tentați să-și recupereze cheltuielile cu ocazia majorării/impunerii unor alte comisioane pentru alte servicii: deschidere cont, întreținere cont, schimb valutar etc. Acest element de vulnerabilitate este analizat la compartimentul Analiza detaliată a prevederilor din prezentul Raport.

Prejudicierea destinatarilor proiectului, în special a persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător, prin majorarea cheltuielilor ocazionate de vânzarea-procurarea bunurilor imobile și a mijloacelor de transport, considerăm că este justificată legitim. Totuși, acest aspect urmează a fi analizat mai detaliat de către autori în nota informativă, iar rezultatele analizei să fie decisive în acest sens.

La aplicare, proiectul va aduce prejudicii

Prejudicierea intereselor/beneficiilor se face cu respectarea interesului public

13. Vulnerabilitatea proiectului din perspectiva drepturilor omului

Proiectul reglementează ingerințe în relațiile sociale dintre persoane fizice și juridice, care practică activitatea de antreprenoriat, precum și care nu practică această activitate. Ingerința se referă la condiționarea realizării plăților/încasărilor în numerar, și anume prin limitarea circulației banilor în numerar, precum și stabilirea amenzilor pentru încălcările admise în acest domeniu. Urmare a sintetizării analizelor din nota informativă, sinteză și din analiza impactului de reglementare, derivă că ingerința respectivă este una justificată, corespunde interesului public și nu constituie o lezare a drepturilor și libertăților fundamentale.

Proiectul conține elemente de vulnerabilitate de așa natură că prejudicierea drepturilor omului ar putea fi comisă de către agenții publici responsabili de aplicarea prevederilor legale ce reprezintă elemente de vulnerabilitate. În special, proiectul conține mai multe norme formulate ambiguu și incert, precum și lacune de reglementare, ceea ce presupune lipsă de predictibilitate privind modul de interpretare a acestora de către agenții publici și modul de comportament în diferite situații. În domeniul economic, lipsa de previziune asupra relațiilor cu statul reprezintă un element de vulnerabilitate puternic, care, la caz, se poate înlătura doar prin îmbunătățirea prevederilor proiectului. Calitatea legii constituie o condiție vitală pentru menținerea securității raporturilor juridice și ordonarea eficientă a relațiilor sociale, fiind imperioasă adoptarea de către legislator a unor legi accesibile și previzibile, care oferă garanții împotriva eventualelor abuzuri.

Proiectul respectă drepturile/libertăţile

14. Compatibilitatea proiectului cu prevederile cadrului normativ național

Proiectul este compatibil cadrului normativ naţional.

Proiectul este compatibil cadrului normativ naţional

15. Analiza detaliată a prevederilor

Nr. obiecției	Art.	Text	Obiecții	Elemente de coruptibilitate/vulnerabilitate	Recomandări

1	Art. 4 alin. (1)	Persoanele stabilite la art. 2 alin. (1) lit. a)-e) sunt obligate să stabilească anual necesarul de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare, care să acopere cheltuielile pentru efectuarea tranzacțiilor în numerar care nu sunt limitate prin prezenta lege sau efectuarea tranzacțiilor în numerar în limita permisă. Necesarul de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare este valabil până la următoarea modificare a cuantumului acestuia.	Primo, se observă formularea defectuoasă a normei juridice referitor la stabilirea necesarului de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare. Pe de o parte, persoanele nominalizate sunt obligate să stabilească anual acest necesar de numerar, iar pe de altă parte, necesarul de numerar respectiv este valabil până la următoarea modificare a cuantumului acestuia. Prin urmare, nu este clar cât de des poate fi modificat necesarul de numerar: doar anual sau chiar și zilnic?! Având în vedere explicațiile autorului din Notă și Sinteză, deducem că persoanele vizate pot modifica cuantumul necesar de numerar ori de câte ori au nevoie. În asemenea caz nu poate fi înțeles scopul obligației puse în sarcina persoanelor vizate de a stabili anual necesarul de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare. Secundo, nu este lămurită modalitatea de stabilire a necesarului de numerar, și anume dacă persoanele vizate urmează să elaboreze și să adopte o metodologie de care să se conducă în acest sens ori dacă actul prin care se stabilește necesarul de numerar trebuie să prevadă și detalii privind destinația numerarului. Mai mult decât atât, în cazul în care persoanele vizate adoptă o metodologie proprie, ar putea acestea emite reglementări interne cară să stabilească anumite marje/fluctuații ale numerarului necesar?! Altfel spus, nu este clar dacă poate fi stabilită doar o sumă exactă sau o sumă exactă condiționată de o marjă procentuală de fluctuație (spre exemplu: 1000 de lei cu admiterea unei fluctuații în surplus ori în deficit de 20%). Tertio, în privința persoanelor vizate de proiect cu o structură organizatorică complexă nu poate fi identificat dacă stabilirea necesarului de numerar se referă la întreaga, spre exemplu, persoană juridică	Array	Se recomandă expunerea normei într-o redacție mai detaliată și mai explicită: - întru evitarea împovărării persoanelor vizate, propunem ca obligația față de aceștia să consiste în faptul că în orice moment al activității să dețină numerar doar atât cât este necesar pentru decontare pentru 3 zile lucrătoare. - se va exclude obligația stabilirii anuale a necesarului de numerar, în condițiile în care persoanele pot face acest exercițiu ori de câte ori este nevoie. - se va menționa expres că fiecare persoană decide în mod individual modalitatea de stabilire a necesarului de numerar. - se va clarifica, fie în proiect, fie în nota informativă, dacă poate fi stabilit necesarul de numerar condiționat de o anumită marjă/fluctuație, astfel încât să fie clar dacă este posibilă o asemenea modalitate exemplificativă de stabilire: 1000 de lei cu admiterea unei fluctuații în surplus ori în deficit de 20%. - se va menționa expres dacă stabilirea necesarului de numerar se realizează pentru toată persoana juridică sau pentru fiecare subdiviziune/locație/aparat de casă în parte.

2	art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1), (2)		În proiect se utilizează lexemele „anual” și „lunar” într-un mod inexact, din cauza lipsei reglementării modalității de calculare a termenelor/perioadelor ce le indică. Spre exemplu, nu este clar dacă „anual” semnifică un an începând cu 1 ianuarie și finalizând cu 31 decembrie ori semnifică un an care se calculează pentru fiecare eveniment în parte în raport cu acel eveniment. Riscul unei asemenea lacune legislative consistă în admiterea unor practici neuniforme de calculare a termenelor, interpretarea subiectivă a normelor în cauză în dependență de atitudinea mai îngăduitoarea sau mai exigentă față de subiectul supus controlului.	Array	Se recomandă completarea proiectului (art. 4 alin. (1), art. 5 alin. (1), (2)) cu o normă juridică care să reglementeze modalitatea de calculare a perioadelor „anual” și „lunar”.

3	Art. 5 alin. (1) lit. b)	Articolul 5. Limite de efectuare a decontărilor în numerar (1) Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a)-e), sunt în drept: b) să efectueze plăți în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 lei cumulativ lunar, cu excepțiile specificate la lit. f) și g); c) să efectueze plăți în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei cumulativ anual de la predarea deșeurilor și reziduurilor de metale feroase și neferoase, a reziduurilor industriale care conțin metale sau aliaje ale acestora; d) să efectueze plăți în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei cumulativ anual de la predarea ambalajului returnabil, a reziduurilor și deșeurilor de hârtie, carton, cauciuc, plastic și de sticlă (cioburi de sticlă), precum și a acumulatoarelor electrice uzate; e) să efectueze plăți în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei cumulativ anual de la vânzarea producției din fitotehnie și	Analiza normelor citate nu permite fixarea cu precizie a limitelor de efectuare a plăților în numerar în favoarea persoanelor fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător. Astfel, pe de o parte, la litera b) se prevede că pot fi efectuate plăți până la 100000 lei lunar, iar pe de altă parte, la litera c) se prevede că pot fi efectuate plăți până la 100000 lei cumulativ anual de la predarea metalelor. Respectiv, nu este cert dacă plățile pentru predarea metalelor se vor avea în vedere pentru calcularea plăților reglementate la lit. b). Similar este și în cazul literelor d) și e). Reglementarea ambiguă observată generează incertitudine și imprevizibilitate, ceea ce nu profită unui climat de integritate și de susținere a mediului de afaceri. Diversitatea de interpretări posibile poate crea fie, „înțelegeri”, fie „conflicte” între agentul public responsabil de implementare și persoana supusă verificării. În special, această ambiguitate este agravată de faptul că încălcarea limitelor de efectuare a plăților în numerar este sancționabilă cu amendă pecuniară.	Array	Se recomandă completarea art. 5 alin. (1) lit. b): - fie se va suplimenta la final cu trimiterea la încă 3 litere din același alineat: lit. c), lit. d) și lit. e), astfel încât toate cele 5 situații speciale care determină efectuarea de plăți în numerar în favoare persoanelor fizice care nu practică activitate de întreprinzător să fie exceptate de la regula generală consacrată la lit. b); - fie se va suplimenta cu un enunț care va indica expres faptul că la calcularea limitelor prescrise la lit. b) se vor avea în vedere toate plățile specificate la lit. c) – lit. e).

4	Art. 5 alin. (3) primul enunț	Persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. f) sunt în drept să efectueze achitarea în numerar pentru bunul imobil/mijlocul de transport procurat doar dacă valoarea bunului procurat nu depășește 100 salarii medii lunare pe economie prognozate în cazul bunului imobil și 50 salarii medii lunare pe economie prognozate în cazul mijlocului de transport, pentru fiecare bun în parte, inclusiv în situația în care achitarea are loc în rate.	Problematica normei juridice citate consistă în faptul că nu elucidează semnificația conceptului de „valoarea bunului procurat”. În speță, proiectul nu reglementează care este valoarea bunului procurat și cine o stabilește. Spre exemplu, în cazul imobilelor este cunoscut faptul că prețul de piață al acestora diferă considerabil de prețul indicat în Registrul bunurilor imobile. De asemenea, poate fi și cazul când prețul contractual este unul mai mic decât prețul bunului pe piață, analogic cazurilor aflate în vizorul Autorității Naționale de Integritate când se declară automobile scumpe la prețuri derizorii. În asemenea cazuri, prezentate exemplificativ nu se poate sesiza din condițiile proiectului care va fi valoarea bunului procurat și cine va fi subiectul care va alege, în cazul în care vor exista mai multe surse ce reflectă diferit valoarea respectivă. Într-o altă ordine de idei, în privința normei respective mai este imputabil faptul că autorul, se pare, nu a ținut cont de faptul că la pregătirea/realizarea tranzacțiilor cu bunuri imobile și automobile poate exista arvuna și avansul, care în majoritatea cazurilor este obișnuit a se realiza în numerar. În lipsa pronosticării acestor situații și a reglementării (fie pe calea interzicerii, fie pe calea admiterii) situațiile practice vor depăși capacitățile autorității publice responsabile de implementarea proiectului, caz în care se va compromite integritatea acesteia. Lacunele scoase în evidență mai sus sunt de natură să genereze o serie de discrepanțe în procesul de implementare și vor încuraja „temperarea” acestora prin intermediul manifestărilor de corupție sau imixtiunea neîntemeiată a autorității publice în viața privată a persoanelor fizice.	Array	Se recomandă completarea art. 5 alin. (3) cu o prevedere care să elucideze care este valoarea bunului procurat (valoarea de piață, din contract, din actele publice etc.). De asemenea, este recomandabilă reglementarea situațiilor în care procurarea bunului imobil sau al mijlocului de transport este precedată de oferirea avansului sau a arvunei în numerar. Noi optăm pentru permiterea acestor plăți în numerar.

5	Art. 6 alin. (1) lit. d)	(1) Prin derogare de la prevederile art. 3 și 5 alin. (1) lit. b)-e) și h), persoanele specificate la art. 2 alin. (1) lit. a)-e) sunt în drept să efectueze achitarea în numerar nelimitat în următoarele cazuri: d) cauțiuni, garanții, alte plăți în cadrul procedurilor administrative și proceselor de judecată efectuate către instituțiile și autoritățile publice;	Norma juridică citată conține o formulare echivocă, și anume: procese de judecată efectuate către instituțiile și autoritățile publice. Este îndoielnică exprimarea din această normă juridică și impredictibilă, nefiind clar dacă se au în vedere toate procesele de judecată sau doar cele în care una dintre părți este o instituție/autoritate publică ori în care reclamantul este o instituție/autoritate publică. O astfel de redactare nu corespunde exigențelor de calitate și predictibilitate a normelor juridice.	Array	Se recomandă, la art. 6 alin. (1) lit. d), să fie revizuită formularea „proceselor de judecată efectuate către instituțiile și autoritățile publice”.

6	art.8	Articolul 8. Sancțiunile aplicabile	La art. 8 sunt stabilite mai multe componențe de încălcări și pedepsele pentru acestea. Pedepsele consistă în aplicarea amenzilor în anumite limite, spre exemplu: de la 3% până la 10%; de la 500 până la 5000 lei etc. Problema care se observă în acest context este lipsa reglementării criterilor de individualizare a sancțiunii pecuniare. Prezența unor asemenea criterii în lege ar asigura obligația pozitivă a autorității publice de a le examina, va asigura predictibilitate în comportamentul agenților publici, va asigura exercitarea dreptului la apărare al persoanelor pasibile de răspundere juridică și va asigura aplicarea unei sancțiuni echitabile și proporționale. Deși, la caz, sarcina individualizării sancțiunii pecuniare revine Serviciului Fiscal de Stat, totuși este recomandabil ca legea să ofere un set minim de criterii care vor fi luate în considerare în orice caz la individualizarea sancțiunii. Lipsa unor asemenea indicatori în lege vulnerabilizează persoanele pasibile de răspundere, deoarece autoritatea publică se poate „răzbuna” prin reținerea doar a circumstanțelor agravante în virtutea exercitării discreției legale. În acest context, sunt relevante constatările Curții Constituționale din HCC nr. 10 din 10.05.2016, paragraful nr. 60 și nr. 62, potrivit cărora: „60. Curtea subliniază că în lipsa unei sancţiuni relativ determinate şi a altor mecanisme de individualizare a sancţiunii în legea contravențională persoana nu are nici o posibilitate reală şi adecvată de a beneficia pe cale judiciară de protejarea drepturilor sale, inclusiv de o sancţiune echitabilă”; „62. În lipsa criteriilor de individualizare a sancţiunilor, statuate cert în cadrul legal, individualizarea judiciară nu poate fi efectiv satisfăcută faţă de contravenient pentru a-i asigura deplinătatea drepturilor și libertăților sale	Array	Se recomandă completarea art. 8 din proiect cu un set minim de criterii de individualizare a amenzilor.

7	Art. 8 alin. (2) și (3)	(2) Pentru nerestituirea numerarului în casieria entității care a eliberat numerar, Serviciul Fiscal de Stat aplică persoanei care a eliberat numerar amendă în mărime de la 10% până la 18% din suma nerestituită. (3) Pentru restituirea cu întârziere a numerarului în casieria entității care a eliberat numerar, Serviciul Fiscal de Stat aplică persoanei care a eliberat numerar amendă în mărime de 0,1% din suma restituită cu întârziere pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de 5% din suma restituită cu întârziere, pentru fiecare caz separat.	Având în vedere contextul reglementării este notabilă confuzia referitor la subiectul de drept – persoana care a eliberat numerar. Formularea este bivalentă, nefiind cert dacă se referă la persoana fizică angajat, care în virtutea funcției sale, a eliberat numerar sau se referă la una din persoanele menționate expres la art. 2 alin. (1) din proiect. Ambiguitatea este susținută de faptul că la alineatele (1), (4) și (5) din articolul analizat se face referire expresă la persoanele de la art. 2 alin. (1) din proiect. Prin urmare, norma juridică analizată este impredictibilă și generatoare de riscuri de corupție și ingerințe în drepturile omului.	Array	Se recomandă completarea art. 8 alin. (2) și (3) cu nominalizarea expresă a persoanei care a eliberat numerar pasibilă de răspundere: persoana fizică angajat sau persoana indicată la art. 2 alin. (1) din proiect.

8	Art. 10	Comisioanele sau alte plăți percepute de prestatorii de servicii de plată, care desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova, pentru tranzacțiile efectuate între persoane fizice conform art. 5 alin. (3) din prezenta lege, nu pot depăși 0,1% din suma tranzacționată prin transfer, inclusiv pentru extragerea de numerar.	Considerăm norma citată ca fiind una declarativă iar garanția de evitare a împovărării persoanelor fizice este una superficială. În primul rând stabilirea unui comision de 0,1% pentru tranzacție și 0,1% pentru extragerea de numerar nu împiedică prestatorii de servicii de plată să majoreze alte costuri în privința acelorași beneficiari pentru a-și acoperi cheltuielile ocazionate de tranzacție. În al 2-lea rând, costurile adiționale suportate de bănci pentru evidența distinctă a acestor tranzacții și trasabilitatea sumelor de bani prin implementarea unor soluții IT avansate cu scopul de a asigura impunerea cu un comision de 0,1% vor fi pasate în sarcina consumatorilor. Respectiv, în lipsa unor studii de specialitate și în lipsa unei evaluări de ansamblu realizată de supraveghetorul și reglementatorul prestatorilor de servicii de plată -Banca Națională a Moldovei și Comisia Națională a Pieței Financiare, în limita competențelor de protecția a consumatorilor din domeniul financiar, norma juridică analizată nu va atinge scopul urmărit la elaborarea proiectului. Dimpotrivă, va îngreuna implementarea acestuia. Astfel de prevederi urmează să se regăsească într-un act normativ special dedicat reglementării unor asemenea relații sociale.	Array	Se recomandă revizuirea art. 10 din proiect în perspectiva evaluării suficienței și relevanței acestuia pentru atingerea scopului propus.

9	Art. 11 alin. (2) lit. a) pct. 1)	(2) La data intrării în vigoare a prezentei legi: a) Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi (Monitorul Parlamentului, 1994, nr. 2, art. 33), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează: 1) la articolul 6, subalineatele al optulea și al nouălea se exclude.	Norma citată conține o carență, deoarece nu ia în considerare necesitatea de a mai abroga un alineat din Legea nr. 845/1992. Astfel, art. 6 subalineatul al 10-lea, normă care nu se abrogă, prevede că întreprinderea are dreptul „să efectueze în raport cu persoanele fizice plăți în numerar în sumă ce nu depășește 10 000 de lei lunar pentru achiziționarea deșeurilor de metale feroase și neferoase pe teritoriul Republicii Moldova”. Cu toate acestea, același raport juridic este reglementa și de proiect la art. 5 alin. (1) lit. c), care stabilește că persoanele sunt în drept „să efectueze plăți în favoarea unei persoane fizice care nu desfășoară activitate de întreprinzător, în numerar în sumă ce nu depășește 100 000 de lei cumulativ anual de la predarea deșeurilor și reziduurilor de metale feroase și neferoase, a reziduurilor industriale care conțin metale sau aliaje ale acestora”. Respectiv, în versiunea supusă expertizei, proiectul creează o concurență dintre normele Legii privind efectuarea decontărilor în numerar, art. 5 alin. (1) lit. c) și ale Legii nr. 845/1992, art. 6 subalin. (10).	Array	Se recomandă completarea art. 11 alin. (1) lit. a) pct. 1) din proiect cu mențiunea că se exclude/abrogă inclusiv subalineatul al 10-lea de la art. 6 al Legii nr. 845/1992.

IV. CONCLUZII

Prin proiect se propune adoptarea unei legi integrale care să reglementeze efectuarea decontărilor în numerar și prin care se consacră cu titlu de regulă generală că operațiunile de încasări și plăți se efectuează prin transfer. Pentru comiterea încălcărilor sunt prescrise amenzi, iar aplicarea amenzilor, precum și realizarea controlului respectării prevederilor proiectului va fi în sarcina Serviciului Fiscal de Stat. În același timp, sunt abrogate norme corespondente ce se referă la limitarea circulației numerarului și tragerea la răspundere juridică din Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi și Codul contravențional.

În proiect au fost identificate elemente de vulnerabilitate și de coruptibilitate, care în procesul de implementare a proiectului pot genera manifestări de corupție și pot favoriza încălcarea sau ignorarea drepturilor omului.

În special, proiectul conține mai multe lacune de drept și formulări ambigue, care compromit calitatea actului

normativ. Spre exemplu, proiectul nu reglementează cert care este valoarea bunului procurat, nu reglementează cazurile când vânzarea-cumpărarea este precedată de transmiterea în numerar a avansului sau a arvunei, nu sunt determinate clar perioadele anual și lunar, nu este prescris un set minim de criterii de individualizare a amenzilor, nu este suficient de explicită reglementarea referitor la stabilirea anuală a necesarului de numerar minim pentru efectuarea decontărilor pentru 3 zile lucrătoare etc.

Nota informativă nu conține o argumentare suficientă a prevederilor proiectului.

În concluzie, autorul urmează să completeze nota informativă și să redacteze proiectul prin prisma aspectelor și recomandărilor expuse în prezentul Raport.